

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Bielsku-Białej
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 14 maja 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Katowicach z dnia 22 lipca 2025 r., sygn. akt III AUa 1188/25,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 22 lipca 2025 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Bielsku-Białej od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 21 marca 2025 r., zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 30 października 2024 r. o odmowie przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej A. M. i zobowiązującego organ rentowy do przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej z pominięciem art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 1749 ze zm., dalej ustawa emerytalna) za okres od dnia 16 marca 2012 r. do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że organ rentowy decyzją z dnia 27 marca 2012 r. przyznał ubezpieczonej (ur. [...] 1957 r.) prawo do emerytury w obniżonym wieku od dnia 16 marca 2012 r., a decyzją z dnia 7 listopada 2017 r. - emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, której wysokość ustalono z uwzględnieniem art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. W dniu 17 października 2024 r. ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie wysokości emerytury z powszechnego wieku powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 czerwca 2024 r., SK 140/20 (OTK-A 2024, poz. 67), stwierdzający, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej w zakresie, w jakim dotyczy osób, które przed dniem 6 czerwca 2012 r. (tj. przed ogłoszeniem ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r., poz. 637, która wprowadziła do ustawy emerytalnej art. 25 ust. 1b), złożyły wniosek o jedną z emerytur wymienionych w tym przepisie, jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wydane na tle podobnych spraw, Sąd Apelacyjny uznał, że w odniesieniu do ubezpieczonej, która skorzystała z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę w 2012 r., a prawo do emerytury powszechnej nabyła w 2017 r. - należało zastosować art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, ale z uwzględnieniem standardu konstytucyjnego doprecyzowanego w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16 (OTK-A 2019, poz. 1), stwierdzającym niezgodność z Konstytucją art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej w zakresie, w jakim dotyczył urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, który w konsekwencji doprowadził do nowelizacji ustawy emerytalnej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1222, dalej jako ustawa nowelizująca). Standard konstytucyjny w zakresie wykładni art. 2 Konstytucji RP w kontekście ingerencji prawodawcy w uzasadnione prawnie oczekiwania osób pobierających emerytury w wieku obniżonym co do zasad kształtowania wysokości ich świadczeń po uzyskaniu prawa do emerytury w wieku powszechnym, ma zastosowanie do kobiety, która nabyła abstrakcyjnie prawo do emerytury w wieku powszechnym dopiero w 2017 r., a w chwili przejścia na emeryturę w wieku

obniżonym nie mogła spodziewać się tego, że decyzja ta spowoduje obniżenie jej świadczenia z powszechnego wieku emerytalnego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości. Domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenia co do istoty sprawy oraz zasądzenia na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania, a także zasądzenie kosztów postępowania wg. norm przepisanych.

W skardze zarzucono prawa materialnego, a to art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji w części przyznania ubezpieczonej prawa do ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego z pominięciem tego przepisu.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w świetle oczywistego literalnego brzmienia art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej nie można uznać za prawidłowe stanowiska Sądu Apelacyjnego, że ubezpieczonej przysługuje prawo do wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego z pominięciem tego przepisu. Natomiast „zasadnym było pomniejszenie podstawy wymiaru ustalonej emerytury o sumy wcześniej pobranych emerytur. W związku z powyższym w sprawie zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance jej oczywistego uzasadnienia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Przesłanka oczywistej zasadności skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo). Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ

61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774).

W rozpoznawanej sprawie brak argumentów, które dawałyby podstawę do przyjęcia, że wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w swoim rozstrzygnięciu prawidłowo zastosował wykładnię art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej obowiązującą w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, a sprowadzającą się do stwierdzenia niekonstytucyjności tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy on urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy - wyłączył stosowanie przewidzianego w tym przepisie mechanizmu potrącenia kwot pobranych świadczeń z tytułu wcześniejszych emerytur przy obliczaniu podstawy wymiaru emerytury powszechnej wobec kobiet urodzonych w 1953 r. Skoro ubezpieczona nie mogła w chwili składania wniosku o wcześniejszą emeryturę przewidzieć konsekwencji prawnych, jakie na mocy wprowadzenia art. 25 ust. 1b do ustawy emerytalnej z dniem 1 stycznia 2013 r. będzie miało skorzystanie z tego świadczenia, to tego rodzaju legislacja nie mieści się w ramach wyznaczonych przez art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP. Oznacza to, że Sąd Apelacyjny wyłączył zastosowanie w niniejszej sprawie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej zgodnie ze stanowiskiem obowiązującym obecnie w orzecznictwie, odwołując się do art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

W zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny przytoczył ponadto ugruntowaną już w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnię art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej co do jego zastosowania dla obliczenia wysokości podstawy emerytury mężczyznom urodzonym w latach 1949-1953, którzy skorzystali z przywileju przejścia na emeryturę w wieku obniżonym, a powszechny wiek emerytalny osiągnęli po dniu wejścia w życie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Po raz pierwszy w wyroku z dnia 6 maja 2021 r., III USKP 52/21 (OSNP 2022 nr 2, poz.19), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że mimo iż wywody prawne Trybunału Konstytucyjnego w wyroku z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, koncentrowały się na sytuacji kobiet urodzonych w 1953 r., to wyrażone w uzasadnieniu tego wyroku zapatrywania prawne co do standardu

konstytucyjnego, z którego wynikała sprzeczność art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z art. 2 Konstytucji RP i z wyrażoną w tym przepisie zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, w pełni znajdują zastosowanie także do sytuacji mężczyzn urodzonych w latach 1949-1953, którzy skorzystali z prawa do emerytury wcześniejszej. Powyższy pogląd podzielił w całości Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 18 stycznia 2022 r., III USKP 98/21 (LEX nr 3352121), przyjmując, że „w stosunku do mężczyzn urodzonych w latach 1949-1953, którzy spełnili warunki przejścia na emeryturę nauczycielską bez względu na wiek w ciągu dziesięciu lat od dnia 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, potrąceniu podlegają wyłącznie kwoty emerytur w wieku obniżonym wypłaconych po osiągnięciu przez ubezpieczonych wieku uprawniającego do nabycia emerytury w wieku powszechnym (art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej). W takiej samej sytuacji prawnej jak kobiety urodzone w 1953 r. są mężczyźni urodzeni w latach 1949-1953 i mający prawo do emerytury nauczycielskiej (art. 32 ustawy emerytalnej). Jakkolwiek wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, odnosi się wprost wyłącznie do kobiet urodzonych w 1953 r., to wynikający z tego orzeczenia standard konstytucyjny w zakresie wykładni art. 2 Konstytucji RP w kontekście ingerencji prawodawcy w uzasadnione prawnie oczekiwania osób pobierających emeryturę w wieku obniżonym co do zasad kształtowania wysokości ich świadczeń po uzyskaniu prawa do emerytury w wieku powszechnym, ma zastosowanie także do mężczyzny, który - jak podkreślił Sąd Najwyższy - nabył abstrakcyjnie prawo do emerytury w wieku powszechnym dopiero w marcu 2017 r., a w chwili przejścia na emeryturę w wieku obniżonym nie mógł spodziewać się tego, że decyzja ta spowoduje obniżenie świadczenia powszechnego” (zob. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2022 r., III AUa 234/22, LEX nr 34999904). Powyższy pogląd w całości podzielił Sąd Najwyższy w kolejnym wyroku z dnia 8 stycznia 2025 r., III USKP 121/23 (OSNP 2025 nr 7, poz. 75).

Podsumowując powyższe, nie można podzielić stanowiska skarżącego o oczywistej zasadności skargi, ponieważ wyrok Sądu Apelacyjnego wpisuje się w utrwaloną linię orzecznictwa Sądu Najwyższego odnośnie do stosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej w stanach faktycznych, jak w niniejszej sprawie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[r.g.]

[a.ł.]